09-013 RØRHØG – CIRCUS AERUGINOSUS – MARSH HARRIER – ROHRWEIHE

Rørhøgen Circus aeruginosus i Vejle Amt.

Af Per Bomholt

Rørhøgen er gået meget frem som ynglefugl i Vejle Amt siden Fuglelokaliteter i Vejle Amt udkom i 1976. Fra at være næsten forsvundet omkring 1970 er bestanden i 2008 -09 steget til omkring 30 par. Tilsyneladende forekommer Rørhøgen spredt over hele Vejle Amt, men der er en klar østlig og kystnær tendens i udbredelsen. Rørhøgen er talrigst på den frugtbare morænejord med planteavl.
Fra 1960-erne kendes kun få lokaliteter med Rørhøg. Den ynglede ved Rands Fjord, ved Ødis moserne og ved Nørrestrand. I årene 1973 -1976 var den stort set forsvundet som ynglefugl undtagen på Endelave. I 1980erne blev den optalt og bestanden blev anslået til maks. 5 par (Bomholt, Pindstrup og Clausen).
I Atlas undersøgelsen blev der registreret 10-12 par Grell 1998. Hans Pindstrup fra Horsens har årligt optalt bestanden i Nørrestrand siden 1990 og kan konstatere mellem 3 og 5 par med en tendens til, at bestanden har spredt sig ud fra Nørrestrand (1993 4 par, 2003 5 par, 2005 4 par, 2005 5 par, 2008 og 2009 3 par. Bestanden ved Nørrestrand har haft en god ungeproduktion og herfra er arten nu ekspanderet med syd i retning mod Vejle.
Mod syd var arten udbredt omkring bæltet og ekspanderede fra Gudsø og Rands mod nordøst til Vejle Å og lokaliteter i indlandet som Dons og Bønstrup. Kurt Storgaard har fulgt den i Kolding området og Per Bomholt i Vejle området. Arten forekommer nu på en række mindre lokaliteter spredt i ådale og agerland. Bortset fra Nørrestrand og Rands Fjord er der tale om solitære forekomster.

Rørhøg han . Foto: Benth Micho Møller 2009

Rørhøg han . Foto: Benth Micho Møller 2009

I 2009 kom ungerne først ud i begyndelsen af august. Der er ingen tvivl om, at Rørhøgen let bliver overset på de mindre lokaliteter i agerlandet, men hvis man eftersøger den systematisk primo august, er det let at få de nyudfløjne unger at se. I 2008 kendes 27 -33 par i amtet, i 2009 var bestanden mindre, 19- 23 par blev fundet, men der kan komme nye oplysninger ind, der giver et mere sikkert billede.
Der er næppe overset ret mange par i den sydlige og østlige del af Vejle Amt, men en række spredte iagttagelser omkring Gudenåen og Skjernåen tyder på en mindre bestand i amtets vestlige dele, dog næppe mere end 5 par. Der kan således estimeres en samlet bestand på 30-35 par i det gamle Vejle Amt.
Det har tidligere været antaget, at den lave bestand skyldtes det regnfulde østjyske klima. Det er næppe forklaringen, for tilsyneladende er der en fornuftig ynglesucces. En mulig forklaring kan være, at bestanden var helt i bund i begyndelsen af 1970-erne på grund af DDT og efterstræbelse.
Fredning i juli og august af vandfugle har givet haft en gunstig effekt på Rørhøgeungernes ovelevelse, og mens vi for 20 år siden primært så udfløjne kuld i juli, er der nu mange par, som lægger æg senere og først har unger i august. Disse par kan udnytte det store fødeudbud, som de nyhøstede marker byder på.

Tabel 1. Rørhøgebestanden i det tidlige Vejle Amt inklusiv Hejlsminde og Mossø

1985	Atlas	2008	2009
7 par	12 par	27-33	19 -23

Litteratur.

Bomholt og Sørensen. Fuglelokaliteter i Vejle Amt 1976
Jørgensen, Hans Erik Danmarks Rovfugle 1989
Grell, Michael Fuglenes Danmark
Tak til Hans Pindstrup for at måtte anvende data fra Horsens området og Kurt Storgård fra Kolding undersøgelsen.